

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazeta este de 2 ori: Mercuria si Duminea, F6ia, candu concedu ajutoriele. — Pretulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu seu 3 galbini mon. sunatoria.

Brasiovu 29/17 Septembre 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHIA AUSTRIACA

Transilvania.

Scolele.

Éra sc6olele? Orice veti mai dice, éra. Asta-data inse vomu fi mai scurti si p6te fi ca amu sorisu acestea odata pentru totdeauna in caus'a sc6oleloru. P6te fi éراسi ca nu vomu dice nimicu nou, din cate amu mai disu de cativa ani inc6ce, inse santieni'a causei si dorinti'a de a fi intielesi bine de catra publiculu carele vrea a ne intielege ne facu a mai repeti aceea ce credemu noi a fi adevuru curatu.

Pana a nu esi „Albin'a“ la lumin'a dilei, unii ómeni orbiti de patima, altii servili gretiosi, altii éra despoti din firea lor, totuodata vrasmasi personali, de cate ori érá in Gazeta vorb'a de sc6ole, totdeauna se folosia de ocaziune spre a ne descrie cá pe cei mai rei vrasmasi ai clerului, adica cum amu dice ai parintiloru, mosiloru, stramosiloru, fratiloru, unchiloru, veriloru si nepotiloru nostrii*). Despre alte calumnii si prepusuri negre vomite asupra n6stra la mai multe ocaziuni mai alesu din caus'a sc6oleloru, tacemu astadata.

Ne-au adusu adica in ura si prepusu, pentruca noi amu voi cá sc6olele se se smulga cu totul din man'a clericiloru. Acésta e o mintiuna reutati6sa. „Albin'a“ o spuse verde, nu mai sciu a oate a óra, cá sc6olele se se ia neaparatu din man'a ierarhiei bisericesci, pe care aceeaasi „Albina“ o tiene cu totul necapace de fundarea si administrarea sc6oleloru.

„Wanderer“, „Fremdenblatt“ si alte cateva foi mari nemtiesci si unguresci repetiescu din timpu in timpu desfiintiarea concordatului si luarea sc6oleloru din manile clericulu.

Noi amu disu cu totul altu ceva. Noi in privinti'a instructiunii publice amu prochiamat de mai multiani principiulu concurentiei libere. Acestu principiu ilu tienemu noi de singuru mantuitoru cu privire la cultur'a n6stra nationala. Esperienti'a de 17 ani a subscrisului facuta in olase, cum si de 25 ani facuta in familia ilu aduse la convictiunea acésta. Dupa acestu principiu alu nostru se deschide concurentia libera intre statu, intre biseric'a si intre privati asié, in catu fiacare fundatoru de sc6ole se fia si se remana domnu si proprietariu preste t6te sc6olelele fundate de elu si nimeni se nu aiba a se amesteca in administratiunea acelora, ci statulu administra pe ale sale, biseric'a seu adica ierarhia pe ale sale si privatii pe ale loru. Intooma pre profesori si directori etc. ii denumesce fiacare proprietariu de sc6ola, carele ii si platesce din pung'a sa.

Sistem'a de invetiaturi fia care cum o va alege; védia apoi proprietariulu spre ce scopu oreste elu pe tenerime; védia si parintii si episcopii, la care sc6ole isi voru da pe fiii si pupilii loru.

Suprem'a inspectiune a statului reprezentata prin monarchulu nu p6te lipsi dela nici o sc6ola, nici chiaru dela cele de A. B. C., pentruca statulu este datoru se scia, in care sc6ole ce se invétia si ce disciplina se tiene.

Doctrin'a relegiunii si a moralei crestine nu p6te asemenea lipsi dela nici o sc6ola.

Celu care voiesce sc6ole fara suprem'a inspectiune a statului, tieneti minte ca cugeta a pregati prin generatiunile june anarhia si rebeliune.

Celu care n'ar suferi doctrin'a relegiunii si a moralei in sc6ole, acela are de scopu a propaga coruptiunea si a pregati din tenerime féra rapit6re.

*) Atatu Redactorulu, oatu si scriitorulu acestora se tragu din familia preotiesci si suot ruditi p6te cu 20 familii preotiesci de ambele confesiuni.

Cela ce ar voi a trage in potestatea statului pe t6te sc6olele si t6ta institutiunea facendu din ele monopolu cá de sare si de tabacu, acela ar cugeta a pregati de timpuriu calea despotismului politicu, éra in anumite casuri a nulifica insusiri, limb'a si literatur'a nationala, ar ataca totuodata dreptulu de proprietate, care atacu in staturi fundate pe dreptu si dreptate se pedepsece cu prins6re grea. Acela care se incérca a trage in potestatea, proprietatea si netiermit'a dispusetiune a ierarhiei bisericesci pre t6te sc6olele si institutele de invetiamentu totu cá de monopolu, se sciti ca cugeta a restaura despotismulu si servilismulu calugarescu batute si trantite de atatea ori in Europ'a, comite asemenea crima de atacu asupra dreptului de proprietate, voiesce totuodata se detiena ómenimea la unu locu si se nu suferu a nainta in sciintie si in descoperirea adevurului mai de parte, de catu numai pana unde se p6te impaca cu dogmele outaroru confesiuni si secte. Presté acésta nici unu monopolu n'ar fi mai scarnavu, mai periculosu si totuodata mai ridiculu decatu celu ierarhicu seu tocma calugarescu in sc6ole.

Vrasmasii nostrii de principiu ori candu voiescu se scape de lumin'a adevurului se primbla totu numai prin cate o scolutiá satésc'a, seu celu multu intr'unu gimnasiu de colea pana colea, éra de alte sc6ole nu voiescu se audia. Ómenimea inse nu asculta de ei, ci pop6rale, staturile si privatii an fundatu si sustienu o multime nemerata de alte sc6ole si institute, precum: ostasiesci, de medicina, tehnice, nautice, reale, comerciale, sc6ole de arte, musica, pictura, sculptura etc. etc. Acum se ne inchipuimu domniloru, ca supremii inspectori, directorii, profesori cateva mii la numeru in t6ta Europ'a la t6te aici aieptatele sc6ole, institute, academii de sciintie aru fi totu atati calugari in rasa, potcapu si camilavca, seu si preoti de miru si inoa inzestrati cu potere coercitiva cá odin6ra iesuitii si dominicanii in St. Domingo, in Mexico, Peru etc. Se ne infatiosiamu la academi'a militara din W. Neustadt in Austri'a, seu din St. Cyr in Franci'a in locu de directori generali, cate unu directoru episcopu, intru asemenea la sc6olele nautice in loculu capitaneloru dela marina totu atati abati seu archimandriti. Se punemu si la institutu Iosefinu si la intrég'a facultate de medicina totu decani si rectori calugari si asié mai departe in mii de casuri. Me rogu, coréti la acéste casuri opiniunea celoru mai buni crestini din lume, a rusiloru, a greciloru si a moldavo-romaniloru, pentrucá se ve dea ei respunsu in loculu nostru.

Éca pentruce intre alti, articuli din Concordatu aa. V. VII. VIII sunt combatuti de catra toti binesimitorii si adeveratii amici ai culturai si ai luminarii; pentruca aceia tieatescu a face din invetiamentu monopolu infricosiatu, tiehu de meseria.

Pre catu timpu nu se va introduce si la natiunea romanésc'a concurenti'a libera preste totu, pe atata despre o adevérata desvoltare nationala nicidecum nu p6te fi vorba. Pre catu timpu sc6ola este monopolu, pe atata romanii voru fi pururea o mince (pila, bila), adica jucaria candu a despotismului, candu a bigoteriei si a fanatismului si totdeauna midilocu de specula in manile unora seu ale altora.

Intrebati pe Angli'a, pe Belgiu, Americ'a etc. etc., pentruce au introdusu ele si in institutiunea publica concurentia libera si pentruce au ajunsu ele asié departe in cultura si in prosperitate. Nu'mi credeti mie, credeti inse la ceea ce vedeti seu poteti vedé ori candu veti voi.

Bunulu oitoru vede, ca noi pana aici nu memoramu nimicu despre asié numitulu invetiamentu obligatoriu, pe care unele foi romanesci diu Moldo-Romani'a ilu punu in fruntea Nriloru.

Noi inca suntemu pentru principiulu obligatoriu, indata inse ce aparamu liber'a concurentia, obligatiunea din partea statului, acela si nu p6te suna decatu numai asié: Toti locuitorii sunt datoru a invétia cartela o sc6ola unde va. Acestu principiu este frate cu celalaltu cunoscutu de mainainte: Toti supusii statului trebuie se marturisésc'a si se se tiena de vreo confesiune relegi6sa.

G. Baritiu.

Brasiovu 28 Sept. In mai multe cercuri ale cetatjaniloru de aici se aratá o indignatiune din dóua puncte de vedere, ad. se puse intrebare, cum se p6te acésta, cá intr'o oomuna, in care romanii sunt atatu de bine reprezentati cu sarcinele publice, se nu se afle la posturile economice ale cetatii neoi unu romanu? Acésta intrebare se nascu diu comun'a mirare, ca, ce p6te se fia caus'a de in Brasiovu inca totu mai mancamu carnea cu 12 cruceri puntulu, pre candu in satele si opidele vecine se vinde cu 7, ma in secuime si cu 6 cr.! Óre ce controla mai fidela pentru binele tuturor cetatjaniloru s'ar cere a se portá? Unde e concurenti'a libera? si de ce nu vine imperati'a ei si in Brasiovu? Concurinti'a se p6te dá si pre longa conditiuni, cá concurentii inscristi se fia deobligati a taiá mereu vite, incatu poporulu se nu suferu lipsa de carne. Se aude ca se pregatecu si pasi pentru a departá odata stavil'a liberei concurentie. —

Sibiu 14 Sept. Astadi a tienutu oomitetulu Asociatiunei siedintia estraordinaria asupra stipendieloru publicate in concursese escrise in 4 Sept. c. n. a. c. si publicate in „Tel. rom.“ si cele alte diurnale romane. Stipendiele s'au impartitu in modulu urmatoriu: a) celu pentru pedagogia la Prag'a s'a conferitu dloru Vasiliu Munteanu teologu abs. si Stefanu Torpanu gimnas. abs. matur.; b) celu pentru politehnicu dlui Dionisiu Radesiu; c) celu pentru juristii dela universitati ddloru Andreiu Cosm'a G. Ger. Rusu si Ioanu Neohit'a; celu dela academi'a c. r. de drepturi in Sibiu d. Ioanu Olariu. (Tel. rom.)

— Gimnasiulu rom. cat. dela Simleu de Sylvania s'a disolvatu; dar' „Kol. Közl.“ prov6ca intr'o corespondentia pre respectivi, cá se pasiésc'a a reactiva gimnasiulu, candu toti striga sc6ola. —

— **Focuri.** In Turnisoru, (lunga Sibiu) satu sasescu, se prefacura in censusia siurile si gradinile economice la 108 locuitori dimpreuna cu cerealele adanate. La Cisnadié dearsera in 25 cladirile economice dela 7 locuitori.

Clusiu 25 Sept. Escelenti'a S'a dn. comite Folliot de Crenneville FML. si presiedinte alu r. gubernu alu Transilvaniei se astépta dela Vien'a aici pe 2 Octobré. Ddiu se'lu aduca in pace, ca prea érá mare bucuri'a unora cumca nu se va mai int6rce.

Joi'a si sambat'a trecuta se tienu aici alergare de cai, inse t6te pregatirile si totu sgomotulu ce se facu a fostu numai spre a se mai masca saraci'a. Scopulu se vede a fi numai, cá se se adune boierii, se manance si se bea vreo 2—3 dile, precum s'a si intemplat. Asié numiti plebei seu cum amu dice „mojici“, adica de carii nu'si potu sui arborele genealogicu celu pucinu pe 1 mie de ani, nu s'au prea vedintu astadata amestecanduse p'intre boieri. Inse si dintre acestia traiescu multi f6rte retrasi. Equipage elegante afara de alu grafulu Karaczay din Ungari'a, precum nici cai frumosi nu s'au prea vedintu, dara nici pinteni nici pene nu se prea vedeá cá in alti ani. Espusetiunea de animale domestice inca a lipsitu.

Dupa raporturile ce vinu la gubernu coler'a preste totu e in decadentia, éra anume pe

aici amu fostu crutiati de ea deplinu. Timpu avemu prea frumosu si caldurosu, numai nop-tile sunt recoróse.

Roguve de unde mai gasirati dv. inca si pe acelu teoreticu, carele amesteca asociatiunea cu ultramontanismulu si cere dela functionari cá se mérga de fric'a lui la adunare? Acelu omu nu scie nici atata, ca amplotatoru nu le este ertatu a se misca dela posturile lor fara in-vointi'a mai marilor si ca absentarile nelegiti-mate sunt pedepsite aspru. X. Y.

Nasudu 20 Sept. n. . . . La gimna-siulu nostru celu nou s'au inserisu pana acum 120 scolari, éra in clasele normale (elementare) la 400. Precum la norma, asié si la gimnasiu inca totu mai vinu scolari. Din acestea cifre inca se póte judeca, ce trebuintia imperativa éra in timentu acesta de scóle gimnasiale. Intra-acea fara unu seminaru séu cum ii mai dica internatu, va merge fórté greu; pentruca acestu orasielu este numai unu cuibuletu cá si Bla-siulu si lips'a de locuinte se simte nespusu de tare. — In catu pentru denumirea de profesori, ve pociu asigura, ca numerulu acelor carii pretindea -- dupa datin'a sasésca egoistica — cá profesori se se aléga numai din distriktulu acesta, merge micioranduse pe fiacare anu. Ó-menii inceptu a pricepe ce insémna cuventulu *concurrentia*, si se pare ca acésta inca va fi fostu o cauza, pentru care cei doi juni veniti dela Vien'a fara a fi depusu ecsamenulu de profesori, fusera denumiti deocamdata numai cá sup-
Bistritianu.

AUSTRIA INFER. Vien'a. Mai. S'a c. r. apostolica cu scrisóre de mana din Schön-brunn 15 Sept. a binevoitu a denumi pre archiducele Albrecht de comandante superioru alu armatei. „Wiener Ztg.“ reportésa in caus'a re-organisarei armatei, ca supremulu comandante de armata si ministerulu de resbelu voru stá nemedilocitu sub Mai. S'a. Atributiunile supre-mulu comandante voru fi totu ce privesce la spiritalu, disciplin'a si perfectiunea in condu-cere, é' ministerulu de resbelu va conduce lucrurile administrative ale armatei. Aceste dóue deregatorii voru fi coordonate intre sene, si candu voru fi in opinione divergenta, se voru odihni in decisiunea imperatului. Prin acésta dispozițiune nu se disturbésa nici angusta intru nemica positiunea ministeriului de resbelu facia cu reprezentanti'a imperiala. Marin'a de resbelu remane in pusetiunea ei nestramutata. Nou'a reorganizatiune a armatei se aflá necesaria, fiinduca acuma desfiintanduse comand'a armatei de sudu, va fi numai una in intregu imperiu. Comandele generale provinciale si inspectorii generali de tota arm'a precum si ai institute-loru militare de crescere, voru stá si sub su-prem'a comanda, si sub ministerulu de resbelu dupa calitatea relatiuniloru si a ceroului activi-tatii. LMC. bar. de John, ministru de resbelu in Austria, consenti pe deplinu la acést'a reor-ganisare, fiinduca nu atinge intru nemicu vre o tiermurire a reprezentatiunei imperiale, si e de convingere, ca venitoriulu armatei va fi in stare totudeauna a aperá patri'a si drepturile ei a tacate.

„Mil. Ztg.“ scrie: cumca suprem'a comanda va avé biroulu la ministerulu de resbelu si va supravighiá conducerea cancelariei centrale a despartimentului 1-u si alu 5-lea, care sunt cu trebile curatu militare. In privinti'a tactica se va impartii armat'a in 18 divisiuni, dintre cari dóue voru fi in Vien'a; fiacate divisiune se va formá din 4 sau 5 brigade. Unu nou sistem de aperare s'a inceputu a se consultá. — In 21 Sept. se facú o proba in puscari'a Vienei cu puscile Lindneriane cu patróné nóue si resul-tatele au fostu surprindietórie, fiinduca in 5 mi-nute se desiertara 41—42 puscatori, si glontulu totudeauna a trecutú print'r'o scandura de 1 1/2 policiaru de grósa in departare de 2000 de pasi. Puscile cele vechi se prefacu cu intetire si in fiacare septemana se prefacu cate 40.000. Se crede, ca comand'a militara din Zagrabia Croa-tiei se va intruni cu cea dela Timisió'a si am-bele se voru stralocá la Bud'a-Pest'a. Regi-mentulu de infenteria c. Gondrecourt, care vine cá garnisóna la Brasiovu, ajungundu la Aradu este in miscare catra Brasiovu. —

— Una deputatiune rutena sub conducerea archiepiscopului Litwinovic va sosi in scurtu in Vien'a, cá se protestese in contra introducerii limbei polonese in oficiu si scól'a din Galiti'a, cá limba oblegata, ad. in a-

ceea parte a Galitiei, unde e precumpanitória maioritaea poporului rutenic.

— Lucru ostasiescu seriosu. A-fara de Mai. S'a imp. Franciscu Iosifu cá siefi de regimete prusiane mai éra din cas'a impe-ratésca, imp. Maximilianu din Mexicu, archidu-cele Albrecht, Leopoldu si Carolu Ludovicu, cari notificara deodata depunerea acestei demni-tati, caudu in dilele treouts aceste titule in ar-mata austriaca se suptrasera dela membrii casei prusiane, numinduse regimentele respective nu-mai dupa numeru, prin urmare cu acésta s'a ruptu orice relatiune a Austriei cu armat'a pru-siana. — Principele din Hasi'a inca si-a depusu acésta demnitate, ce o avea in armat'a prusiana.

— Partit'a centralistica, senatori imperiali si diurnalisti de principiulu acesta, voru tiené in Vien'a o conferinti'a, in care se se consultesá asupra sortii principiului lor. Se astépta si Kaiserfeld la conferinti'a. — C. Iuliu Andrásy s'a dusu la Ischl, unde e Maiestatea. —

Cronica esterna.

ROMANIA. In dilele aceste primiramu scirea din Constantinopole prin telegramu tra-misu de ministrii Stirbeiu si Sturdza, cumca Pórt'a a recunoscutu definitivu alegerea Domnito-riului Carolu I. cá principe ereditariu alu Ro-maniei. Din Vien'a cu datu 22 Sept. se scrie, ca intielegerea facuta prin arangiemntulu princ. Ghica Carolu I. n'a vrutu se o ratifice, fiindca pr. Ghica concesse, cá mostenirea la tronu se nu se extinda in linie colaterali si princ. se nu aiba dreptu a edá moneta si a fundá ordinuri si asta e caus'a, ca principele nu vré se recunósca stipulatiunile neci vré a concede, cá Pórt'a se si tiena in Bucuresci unu agentu pentru apararea suditoru turcesci, de aceea se reincepura alte negociatiuni, si solulu francesu de Moustier pri-mise insarcinarea dela Napoleonu a remané pe locu pana va aplaná caus'a acést'a, care se crede a fi acum cá finita.

Bucuresci 21 Sept. Amplotatulu G. P. dela ministerulu trebiloru din lantru si libra-rulu J., acelasi care pricinuisse si fabriciei dela Zernesci mari pagube prin neauditele sale in-trige, inca fusera aruncati in puscaria (temnitia). J. isi gasi chezasi, cari stetera buni, ca pre catu va decurge cercetarea nu va fugi din tíera, si asié e pusu éra deocamdata pe pitioru li-beru. Se crede ca asemenea sórte va mai a-
junge pe cativa, cari au pagubitu tesaurulu tierii mai reu de catu talharii dela drumuri. Δ.

Insurectiunea greciloru. Unu telegramu din Constantinopole dtdo. 23 Sept. aduce scire oficiala turcesca, cumca turcii au batutu pe insurgenti in Candia in 2 lupte fa-cundule 650 morti, 1120 raniti. Insurgentii candioti primira dela Syr'a 7000 puscii, 300 butóie cu pulbere de pusca (fusiunea bisericeii armene si grece s'a efectuitu) guvernatorulu din Candia s'a depusu. — Alta scire din Constan-tinopole cetimu, ca marchisulu Moustier a im-partasitu Portii, cumca Franci'a se va opune la orice desfrenu maiestritu alu causei orientale si se se fia tramisu in Aten'a si Petropole dechiaratiuni corespondietórie in obiectulu acesta. Ó fóia de Vien'a aude, cumca regimulu austriacu a luatú mesuri militari de precautiune la garan-tia turcesca, cá se nu o surprinda evenimentele nepregatita.

Regele Greciei respunse la o deputatiune a poteriloru protectóre in caus'a candiotiloru asié: „Turci'a prin vatemarea tractatelor a impinsu poporimea crestina la resoulare. Incatu pentru mine, eu nu potú opri pre supusii mei, cá se nu sara in ajutoriu la fratii lor in nenorocire, chiar' si candu asi poté, n'asi poté dá neciodata uitarii, cumca nu sum numai rege alu Greciei, ci sum rege si alu tuturor eliniloru. Inainte de ce ni asi nita de oblegamentele impuse, m'asi reitórce la Danimarca. Dela inceputulu mis-carii in Cret'a am dechiaratu neutralitatea nó-stra impunendu supusiloru loial'a observare a tractatelor. Intra'aceea Turci'a cu privire la tractarea crestiniloru le-a calcatu si asié neci eu, neci grecii nu se potú face responsabili pen-tru armari.“ — Si ministerulu grecescu a tra-misu la poterile protectóre unu memorandu de cuprinsu egalú dovedindu, ca Pórt'a n'are dreptu si ca singuru regele lor Georgiu póte imbuná fiitorulu cretensiloru. —

FRANCIA. Parisu 21 Sept. Se ase-cura, ca princ. Gortschakoff preste 3 dile va veni la Parisu si de acolo la Biaritz, unde

se afla imperatulu. Princ. Metternich, solulu austriacu si c. Goltz inca mergu la bai la Bia-ritz. C. Károlyi, fostulu solulu austriacu in Ber-linu totu la acele bai.

„La Presse“ scrie, ca in 20 s'a inchiaiatu o conventiune despre preliminariele de pace in-tre Itali'a si Austri'a si desdaunarea pentru de-tori'a generala, ce cade pe Veneti'a se defipse la 100.000.000 franci.

„Thems“ scrie, ca s'ar bucurá fórté, déca c. Moritz Eszterházy si ar luá diu'a buna din miu. c. r. austr., fiinduca acestu magnatu inaltu maghiaru se privesce in Vien'a cá unu tipu si celu mai mare spriginu alu ideelor retrograde, de care a se lepada costa pe curtea de Vien'a atatu de grea ostenéla. . . . C. Belcredi inca n'ar fi vreunu omu liberalu, e totusi celu pu-cinu unu barbatu practicú, care se soie aco-modá dupa timpu la straformarile cele neapa-rate; cu densulu ar fi mai posibilu a se sperá ceva in Austri'a, dar' cu c. Eszterházy nu e ne-micu de speratu, dice „Thems“. —

Not'a cercularia a min. francu La-Valette, catre solii franciei aorediati pe langa cabinete:

Parisu 16. Sept.

Domnule, guvernulu imperatului nu ar' poté amana mai indelungatu descoperirea sentimen-tului seu asup'a intemplamintelor cari se implinescu in Germani'a. Fiindu ca d. Mous-tier are se remana absinte inca catu-va tempu, M. S. mi-a datu ordenea d'a espune agintiloru sei diplomatiei motivele cari conducú politio'a sa.

Resbelulu care erupse in centrulu si la mé-diadia a Europei desfacú confederatiunea nemtiésca si constituí definitivu natiunalitatea italiana. Prusi'a, ale careia margini s'au maritu prin in-vingere, domnesce pre malulu dreptu alu Me-nului. Austri'a a pierdutu Veneti'a; d'ins'a e desbinata de Germani'a.

Facia cu aceste schimbari insemnate tóte staturile se reculegu intru sentimentulu respun-sabilitatii lor; ele se intraba carea e insemna-tatea pacii de curendu intrevenite, carea va fi incurgerea ei asup'a ordinii europene si asup'a situatiunii intrenationali ale fiesce-careia poteri.

Opiniunea publica in Franci'a e in miscare. Ea se legana, necerta intre bucuri'a d'a vedé traptatele din 1815 nimicite, si intre fric'a ca poterea Prusiei va lua proportiuni excesive; in-tre dorinti'a sustinerii pacii si speranti'a d'a cas-tigá, prin resbelu, imarire teritoriale. Ea aplau-da eliberarii depline a Italiei, inse voiesce a fi asiourata in contr'a periceliloru ce ar' poté ame-nintia pre S. Parinte.

Perplesitatile cari aguduescu spiretele si cari au resunetulu lor in strainetate impunú gover-nului obligatiunea d'a spune apriatu parerile sale.

Franci'a nu póte avé politica ecivoca (indoi-tiosa), daea dins'a e atinsa intru interesele sale si intru poterea sa prin schimbarile insemnate cari se fecera in Germani'a, ea trebue se o mar-turisésca fara sfiela si se iemesurele necesarie pentru a garanta securitatea s'a. Daca dins'a nu perde nimica prin straformatiunile cari se intempla, ea trebue se o dechiere cu sinceritate si se resiste aprehensiuniloru incordate, apretia-riloru infierbintate cari, atietiandu gelosiele in-trenationali, ar' voi se o abata de la calea ce vre se urmeze.

Pentru a resipi indoiielele si a fipsa con-vingerile, trebue infatisiate intru totalitatea lor trecutulu asié precum a fostu, venitoriulu asié precum se areta.

In trecutú, ce vedemu? dupa 1815 S. ali-antia reunia contra Franciei tóte popórele de la Uralu pana la Renu. Confederatiunea mentiésca cuprindea cu Prusi'a si Austri'a 80 milioane lo-cutori; ea se intindea de la Lucsenburg pana la Trieste, de la marea baltica pana la Tridentu, si ne incungitura cu o oinga de feru, sustienuta prin 5 fortaretie federali; pusetiunea nóstra stra-tetica éra lantuita prin cele mai ageri combi-natiuni teritoriale. Cea mai mica cértá ce potéu avé cu Oland'a séu cu Prusi'a a lungulu riu-lui Mosel'a, cu Germani'a la Renu, cu Austri'a in Tirolu seu Furlanu, redicá in contra nóstra tóte poterile impreunate ale confederatiunii. Germa-ni'a austriaca, neespunabile pre tiermurele A-digei poté nainta, la intemplanu pana la Alpi, Germani'a prusesca avé de antepasu la Renu tóte statele secundarie, neincetatu sguduite prin dorulu straformarii politice si depuse a conside-ra Franci'a cá inemica esistintiei si dorintiei lor.

Afara de Ispani'a, none nu ni era cu po-tintia de a face vreo aliantia pre contieninte. Ita-li'a era sfasiata si nepotiute, ea nu poté veni in

socotela că națiune. Prusia nu era nici destul de compactă nici destul de neatarnată pentru d'ea se desface de tradițiunile s'ale. Austria eră cu multu mai preocupată d'asi conservă posesiunile in Italia de catu se se fia potutu întielege cu noi.

Fara indoieia, pacea lungu tempu sustinuta a potutu face se se uite periclele acestoru organizatiuni teritoriale si acestoru aliantie, caci ele nu se pareau infricosiate de catu candu erupse resbelulu. Dar' acesta sicuretate precaria, Franci'a cate-odata a castigat'o cu pretiulu nimicirii pusetiunii sale in lume. Nu se pôte contestă ca; in cursu aprôpo de 40 ani ea a intimpinatu barbatesce in contra sa coalitiunea a trei curti unite prin suvenirea batalieloru perdute si a invingehloru comuni; prin asemeni principia de guvernare, prin traptate serbatoresci si sentieminte de neineredere in contra actiunii nostre liberali si civilisatorie.

Acum de vomu cerceta viitoriulu Europei strafornate, ce felu de garantie da ea Franciei si pazei lumii? Coalitiunea celoru trei curti de la medianôpte e franta. Noulu principiu care domnesce Europ'a e libertatea aliantieloru. Marile poteri tôte sunt reasiediate unele si altele in plinetate neatarnarii lor, in desvoltarea regulata a destineloru sale.

Prusia immarita, libera de acu inainte de tóta solidaritatea, asecura neatarnarea Germaniei. Franci'a n'are se se neodihnesca pentru acést'a. Mandra de amirabile sa unitate, de nationalitate se nestructibile, ea nu ar' pôte combinate neci pismui opulu de asimilatiune ce se implini si a supune sentiemintelor gelose principiale de nationalitate cari ea le represinta si marturisesce facia cu popórel. Maltumitu fiindu sentiemintulu natiunale alu Germaniei se respescu ingrigirile ei, se stingu inimicetiile ei. Imitandu pre Franci'a, d'ins'a face unu pasu care nu o departa, ci o apropia de noi.

Spre amédia, Italia, a lu carei-a patriotismu nu lu potú stinge indelungat'a sierbitate, e asediata in posesiunea toturoru elemintelor sale de marime nationale. Esistinti'a sa schimba adancu conditionile politice a le Europei; dar cu tôte susceptibilitatile neprecugetate séu cu nedireptatile tracatorie, ideile s'ale, principiale s'ale interesele s'ale o apropia de națiunea carea versa sangele seu pentru a o ajutá asi castiga neatarnarea sa.

Interesele Tronului ponteficiu sunt asecurate prin conventiunea din 15. Septemvre (1864.) Asta conventiune va fi esecutata cu credintia. Retragendu ostirite s'ale din Rom'a, Imperatulu lasa acolo, cá granitia de securitate pentru santulu parinte, protectiunea Franciei.

Pre marea baltica cá si pre cea mediterana se naltia marine secundarie cari sunt favoritorie libertatii mariloru.

Austria desbaierata de preocupatiunile sale italianesci si nemtiesci, ne mai prapadindusi poteriile sale intru rivalitati sterpe, ci concentrandule la resaritulu Europei, infatisiesc inoa o potere de 35 milioane suflete, pre cari nici o dusmania, nici unu interesu nu le desbina de Franci'a.

Prin ce felu de reactiune singlararia a trecutulu asupr'a venitoriulu opiniunii publice ar' vedé Franci'a, nu aliatii ei iniucii si sei in acéstea nationalitati liberate de unu trecutulu care ni tuse dusmanu, chiamate la vietia noua, conduse de principie cari sunt ale nostre, insufletite de sentiemintele nautarii cari formésa legatur'a de pace a societatiiloru moderne?

Europ'a mai tare constituita, faouta mai omogena, prin divisiunile teritoriale mai precise, e o garantie pentru pacea continentului si nu e neci periculu nici dauna pentru națiunea nostra. Acést'a cu Algiri'a numera mai bine de 40 milioane locuitori, Germani'a 37 milioane, din care 29 m. in confeder. nordica si 8 in cea sudica; Austri'a 35; Itali'a 26; Spani'a 18. Ce este in acést'a impartire a poteriiloru europene ce ni-ar' poté insufla grige?

O potere nerestabile, trebuie óre se ni para reu de acést'a? impinge popórele a se reuni in agramaditure mari, facundu a desparé staturile secundarie. Acesta tendintia nasce din dorulu d'a asicuré interesele generali prin garantii mai eficaci. Pôte fi ca d'ins'a e inspirata prin unu felu de prevedere providentiale a destineloru lumii.

Pre oandă vechiele poporatiuni ale continentului, intre marginele lor cele anguste nu crescú de catu cu inoetulu, Rusi'a si republic'a statelor unite americane potú, mai nainte de unu nu seclu, numera fia care 100 milioane de omeni.

Cu tôte ca progresulu acestoru doue mari imperatii n'are se fia pentru noi obieptu de ingrigire, si ca din contra noi aplaudamu la generósele lor staruintie in favórea natiuniloru apesate, este interesulu prevedietoriu alu natiuniloru din centrulu Europei d'a nu remané mai multu menuntiate intr' atatea staturi deosebite fara de spiretu publicu.

Politic'a trebuie se se naltie preste angustele si uritósele prejudece ale evului trecutulu. Imperatulu nu crede oamarimea unei tiere atarna dela despotintiarea popóreloru cari o incungiu si nu vede adeverat'a cumpana de catu intru dorintiele multumite a le natiuniloru Europei. Intru acést'a dinsulu urmésa vechieloru convingeri si tradiuniloru familiei sale. Napoleone I prevediése schimbarile cari se intempla astadi pre continentulu europénu. Elu depusese seminti'a nationalitatiloru noue: in peninsula, creandu regatulu Italiei; in Germani'a facundu a desparé 253 staturi nedependinti.

Déca aceste consideratiuni sunt adeverate, imperatulu avú dreptu cuventu d'a primi rolulu de midilicitoriu care nu fú fara de gloria, d'a opri nefolositoriele si dorerósele versari de sange, de a moderá pre invingutoriulu prin intrevenirea s'a amicabile, d'a impuciná urmarile nenorocirii, d'a urmari, in mediulu atatoru piedece, reasiedierea pacii.

Din contra elu nu ar fi recunoscutu inalt'a ea responsabilitate, de cumva, vatemandu neutralitatea promisă si proclamată, s'ar fi aruncatu pre neastepate intru prepastiele unui resbelu mare, unu din acele resbele cari redesteptu ar'a natiuniloru si in cari se ciocnescu natiuni intregé. Care ar fi fostu, intr'adeveru, scopulu acéstei lupte ncepute de bana voia in contra Prusiei, si neinongiuatulu in contra Italiei? O cucerire, o imarire teritoriale...? Ci guvernulu imperatescu au aplecatu de multu acéstea principie in privinti'a itinderii teritoriale. Elu pricepe, elu a priceputu aneosiunile impuse prin necesitatea absoluta, reunindu patiei poporatiuni cu aceleasi datene, cu aceleasi spiretu natiunale cá si noi, si dinsulu a cerutu liberei invoiri a Sabandiei si a comitatului de Nitia reasiedierea fruntarielor nostre naturali. Franci'a nu pôte dori de catu atari imariri teritoriale cari nu slabescú puternic'a sa coesiune; ea inse trebuie pururea se lucre la imarirea sa morale séu politica facundu a servi incurgerea sa mariloru interese ale civilisatiunii.

Rolulu seu este d'a intari cointielegerea intru tôte poteriile cari voru de odata a mantiené principulu autoritatii si a favorisá progresulu. Acést'a aliantia va despoiá revolutiunea de prestigulu patronatului cu care ea pretinde a aperi causa libertatii popóreloru si va conservá mariloru staturi luminate intiept'a dereptiune a miscamentului democraticu care se manifesta pretutindeni in Europ'a.

Cu tôte acéstea, in miscamintele de cari e cupriasa tiér'a este unu sentiemintu legitimu, care trebuie recunoscutu si precisatu.

Resultatele resbelului din urma cuprindu in sine mare invetiatura, si care n'a costatu nimicu onórei ostiriloru nostre; ele ni aréta necesitatea pentru aperiarea teritoriului nostru, d'a indeplini fara intardiare organizatiunea nostra ostasiésca. Națiunea nu va lipsi la acésta datorintia carea nu pôte fi v'ro amenintiare pentru nimenea; ea cu dreptulu e mandia de valórea ostiriloru sale; susceptibilitatile sale sternite prin suvenirea fortioru sale militari, prin numele si faptele suveranului care o guvernésa nu sunt de catu espresionea vointiei sale energice d'a manutiené neatinsu rangulu si influinti'a sa in lume.

Pre scurtu, din puntulu de vedere mai inaltu de unde guvernulu imperatescu considera destinele Europei, orizontele i se pare curatitu de eventualitati amenintatôrie; probleme insuflatôrie de temere, cari trebuiau deslegate pentru ca nu se potú sugrumá, se ingreuiu asu pra destineloru popóreloru; ele s'ar fi potutu impune cusil'a in timpuri maigrele; ele primira deslegarea loru firésca fara multe cutrierature violinti si fara periculosulu ajutoriu alu patimeloru revolutiunarie.

Pacea carea va fi asediata pe asemeie temelie va fi pacea tienetória.

Catu pentru Franci'a, ori in catrau se privésca, nu vede nemica ce i-ar poté impedecá mersulu séu turburá prosperitatea sa. Pazindu cu tôte poteriile relatiuni amicabile, condasa prin o politica a le careia semne de taria sunt generositate si ompetarea, radimata pre impusant'a sa unitate, cu geniulu seu care lucece

pre totindene, cu vistieriele sale si creditulu seu care fecundéia Europ'a, cu poteriile sale militari desvoltate, incungiurata de acuminante de natiuni neatarnate, ea apare nu mai puoinu mare, ea va remané nu mai puoinu respectata.

Acéste sunt cuvintele cari trebuie se le gresci in reporturile cu guvernulu la care esti acreditatu. Primesce Die etc. Lavalette.

— Una noua charta a Europei cu titulu: „Europ'a pacii“ esita in New York la Schmitt Frères, se publica cá unu curiosum prin diurnale. Europ'a e impartita pre map'a acést'a in urmatoriulu chipu: Regatulu dela Pirenei va constá din Spani'a si Portugali'a, cu capital'a Madridu. — Catra Franci'a de acuma se va anescá insul'a Corsic'a si Belgiulu. — Olandi'a (Holland) remane. — Germani'a va cuprinde in sine tôte provinciile si tierile dincolo de Lait'a, precum Boemi'a, Moravi'a s. c. l. capital'a Berolinu. — Catra Austri'a se voru anescá Bosni'a, Serbi'a, Bulgari'a, Rumeli'a, Romani'a, precum si Constantinopole pana la Dardanele, capital'a Pest'a. — Turci'a, acést'a ese din Europ'a si se muta in Asi'a. — Grecia, se marese cu Albani'a, Macedoni'a si Cret'a capital'a Aten'a. — Regatulu Scandinavi'a va cuprinde in sine Dani'a, Lappland si Finland, capital'a Stockholm. — Rusi'a, tiene catra sine Poloni'a cu capital'a Moskva; si se vede, ca pagiu'r'a rusésca cu doue capete vre se sbore catra tiermii orientali si Asiei. — Itali'a la olalta cu Tirolulu sudicu si Veneti'a, capital'a Rom'a. Statulu eclesiasticu va fi in Asi'a pe pamantulu celu santu contienendu in sine insul'a Cipru. — Elveti'a si Angli'a remanu in statu quo.

RUSIA. In momentele candu Europ'a occidentala se destrama in aliantiele sale si imperatulu Napoleonu proclamésa libertatea aliantieloru, cá unu principiu fundamentalu alu noiei politice europene, cá o garantie pentru sustinerea cumpanei drepte intre poteriile europene; Rusi'a si prepara in oriente o noua contraaliantia, care ei apromite o superioritate in venitoriu. Amu mai atinsu, cumca o escadra de flota americana venindu la Petropolea apre a consolidá relatiunile republicei staturiloru unite americane cu Rusi'a, a fostu primita cá o deputatiune diplomatica din tôte partile cu banchete stralucite, in cari 'si preschimbara toastele de intimitate. In fine dete si pr. Gortschakoff unu banchetu de despartire acéstei deputatiuni, cu care ocaziune tienú o cuventare pentru concordia ambeloru state fórte accentuata. Rusi'a, tipulu absolutismului celui mai nemarginitu, si America, tipulu libertatii republicane celu mai demascatu, inoa aflara intre olalta unu alu treilea punctu, ad. prospectele de cucerire si de ostinderea puterii lor prin orce mediulóce. Gortschakoff intr' altele cuvintésa asíe: „Nu'mi face de lipsa a me demite in specialitate la pronunciamentele de simpatia imprumutata ale ambeloru acestoru popóre. Ele stau la lumina dilei si facu celu mai interesantu fenomenu alu timpului — unu evenimentu, care pentru doue popóre, ma potú dice, pentru doue parti ale lumii, ascundu in sine simburile celei mai sincere prietenii si binevointie imprumutate, din carea voru suresce intre ele cele mai binecuventate fructe, si relatiuni intime intre olalta (aliantia) in spiritulu civilisatiunii celei curate crestinesci. Concordia nostra nu se intemeiesce pre vecinetatea geografica — adencimile marii ne despartiescu; ea nu se radima in pergamente — celu puoinu nu am aflu neci o urma de acelea in arhivele ministeriului, a carui conducere mi este incredintiata; ea e o concordia iustinctiva, ma circumspecta. Me bucuru de acést'a concordia si speresu, ca va durá indelungatu. Tóta ingrigirea mea politica va fi indreptata spre a o consolidá. Eu diou ingrigirea mea si nu ostenéla, pentruca unde poteriile atragatórie imprumutate luera cu spontanitate, acolo nu se cere ostenéla.“ Si mai incolo: „Domnulu Ddiu a datu ambeloru natiuni conditiuni de esistintia, care le concede a'si aflá marimea lor in sine incesi.“ In fine trage o paralela intre poterea Americi si a Rusiei, dicundu ca si una si alta in anim'a lor sunt neatacabile.

Acéstea cuvinte ale primului ministru rusescu in momentele, ce cestiunea orientala se vede a esi pe tapetu, candu Greci'a radimata in diorii dati dela Rusi'a, se incórdă a luá iniciativ'a la incingerea unui resbelu orientalu; Candu si Americ'a si Rusi'a canta se'si ompere cate o insula de statiune pentru flota in marea egeica, presupune o cointielegere de aprôpe. Déca

nu o aliantia formala intre Rusi'a, Americ'a si Greci'a, ceea ce in Parisu si Londonu inca trage atentia diplomatica, care o vedem si in circulariua D. de Lavalette. —

Poloni'a era proiectata a fi prefacuta in provincia rusésca, inse program'a se mai modifica si deocamdata se va introduce numai organizatiunea poporului dupa must'r'a rusésca sub capi rusesci si cu limb'a administratiunii rusésca, remanendu'i numele de regatu numai de satira.

Rusi'a in caus'a orientala. „Correspondenti'a rusésca“, diurnalu oficialu se declara in privinti'a pusetiunii Rusiei facia cu caus'a orientala asié: „Misiunea nóstra in caus'a orientala e o misiune santita de avighiá, cá ne dependinti'a aceluor popóre, cu care stamu in legaturi de sange si religia se fia realitate si se nu servésca numai de masina ambitiunii vreunei poteri. Rusi'a e libera in lucrarea s'a, si prin aceea se deosebesce de tóte celelalte (puteri), ca póte dice catra corelegionarii sei (de unu sange): eu sum gata cu tóta puterea mea si cu tóta forti'a a da sboru drepteloru vóstre nisuintie. Faceti, cá se fiti multumiti cu sórtea, Rusi'a se va bucurá de acésta; éra déca mai timpuriu séu mai tardiu veti vedé, ca v'ati insielatu in asteptari, tarea si siucer'a nóstra protectiune nu ve va lipsi neci-odata.“

In Mecáico procedu lucrurile anapoda si se crede, ca imp. Macsimilianu se va reintórci in Europ'a, fiinduca comisiunea finantiala mecsicana din Parisu s'a dechiaratu bancrótá. —

Preaplecata rugamente catra ddniil filologi.

(Urmare.)

De care se ne ocupamu mai anteu?

Éca aici unu „jurnalu“ nenorocitu, din an. 1865, carele „iesse“ (nu mai iesse, ca a repausatu) odata pe sêptemâná, titulatu „Vigilentiá“, cu importentia si abundentia de ignorantia, cu proclamatia ennaltimei sálle, cu seapta ani en interes, cu endeplinire, restrans si fara u finatu, el stréngé la senu fârá nulla de nadusiála ruinend, brutálle, enfocate nome dupe celle espusse, frumoassa si majestoassa nationala prin damoralizie proprietati de casse, mizerie radicala in teara dominantá dillei etc.

Rogu pe ddniil filologi cá se'mi spuna, ce nume dau ei la scandale si desfreuri gramaticale si ortografice precum sunt celea enumerate mai susu. Cum se impaca unele cá acestea cu onórea filologilor, éra déca nu se impaca, pentruce le sufere, pentruce nu le bicuiescu?

Se trecemu la unu altu diariu „Regeneratiunea“ totu din 1865 si se vedemu ce este „mai interessantu la ordinea dillei, cum se adduce si se arretta cu deossebire annulu la ellective si alu mariei sélle, si totusi in apartamentele Salle alle Domnului ai Mária Sa; apoi (totu in acelu Nr. 9) éra Sale, Mele, Melle, Ele, Elle; dupa aceea bar. Eder cu ocassiuenea anului nou esprima ale selle filicitatiuni. Totu acolo aflamu, ca ministrulu a stabilitu ua serenada hebdomadara; apoi viu inchissorile; dupa aceea professorele la gymnasiu face cunnoscutu, ca se occupa; mai tardiu vine gajiu alu libertatii civile si religioasse, care s'au propussu si enco se intielege de sésse mii etc.

Nu cumva editorii din Bucuresci platescu scriitoriloru si manjitoriloru dupa numerulu litrelorlu oate tiparescu? Ce dicu ddniil filologi inca si la aceste scandale?

Ne este fórte greu a reproducé tóte neghibiile ortografice si tóte desfrenarile gramaticale, din causa ca in tipografiile din Brasiovu lipsesce multimea de coditie, caculitie si trei-unghiarele oate s'au facutu la Bucuresci inadinsu pentru scriitorii de acolo.

Se trecemu la Trompetta in annulu IV cu pretulu pentru sessé lune, esse JOUIA si dumineca; dupa aceea se arunca pe duplicate si iti face annunciuri, adressa, scrissori, terra, ollu, celle, applicare, gazettá, apparintia, lassá, allegeri, occulte, officioase, assupra, assemeni, trassu, massa, dissessem, étta, dossariu, coppinde etc. Totu „Tr.“ mai are si ample, complexlatia, peeturu, sproncéna etc. curatu capritiuri de Bucuresci.

Déca duplicati pe unele, de ce nu pe tóte?

Déca nu pe tóte, de ce pe unele? De altmintrea „Trompet'a“ dela unu timpu incóce parasi mai multe apucaturi ale sale fórte capritiose in ortografiá si gramatica, apropienduse spre mirarea multora de ardeleni.

Eu n'am desperatu de „Trompet'a“, ca ea in cursu de unu anu se va mai lasa de cateva invetiuri rele; numai ddniil filologi se nu'si pregete a o reflecta.

„Romanulu“ a inceputu a respecta gramatic'a dóra mai multu si decatu „Trompet'a“. Numai amu roga pe dn. administratoru de acum, cá se ne spuna, pentru ce duplica pe R in numele seu (Gr. P. Serrarie). „Romanulu“ inca are semne ortografice, accente, clopotiele, caculitie, se pare ca le va si mai pastra pana candu literele de acum i se voru toci cu totulu. „R.“ mai nicidecum nu duplica consunantele. Intrebarile ortografice pe care ar fi se le punemu „Romanului“ sunt mai preste totu identice cu acelea pe care avemu ale pune ardeleniloru, afara numai de **ua**, discutiu, se se **pue**, tia, dintiú, daru (dar', dara, adverbu) etc.

„Reform'a“ nu pune pe u finalu, intru altele ea scrie cá si celelalte dóna colege ale sale, pastreza inse si ea cateva capritiuri de Bucuresci, sciti dv. dniloru filologi cá si femeile, care 'si strica toalet'a numai pentrucá se nu semene cu ale altora

Imi iau voia a me ocupa pe unu minutu si cu „Legalitate a“, éra la acésta ocaziune indreptu intrebarile mele déca ve place, de adreptulu catra dn. I. Eliadu Raducanu, din causa ca la acea fóia dsa lucra mai multu. Ortografi'a dlui Eliadu diferesce de tóte ortografiile cate au esitu la lumina de 70 ani incóce. In aceasi duplicatiunile nu mai au finitu; ea trece, uccide, appare, ferru, allege, suppera; dice, face, urra etc. etc; se nu asteptati inse vreo consecintia, pentruca in acela Nr. (8) pe aceasi colóna veti afla facut, nu facut, lasat, nu lassat, pace, nu paccé, aduna, nu adduna, fer, nu ferru etc. etc. Dn. E. totu mai tiene pe **q** cá pe o antioa scumpa, éra din contra pe **u** finalu ilu delaturu cu totulu, nu scimu din economia cá si „Albin'a“, séu din temeiri strinsu gramaticale: Dn. Eliadu fusese unu siru lungu de ani contrariu aprigu alu terminatiunii **iune**, din care causa ambii filologi Eliadu si Laurianu au si avutu dispute ferbinti (paremise pe la 1846 si 7). Astadi vedemu in doi articuli ai dlui Eliadu natiune, de 2 ori, decisiune, convictiuni etc., inse totu in acelu Nr. citimu si natió, religió, cautió, éra cu articulu natia, opinia, relatiá; apoi éra si fara articulu invasia etc. Mai vedemu totu la dn. E. o terminatiune fórte curioasa: adressaro, votaro, aruncaro, serviro, provocaro, audissero etc. De unde acelu **o**? pentruca acela si inca pe acolo nici dupa form'a lat., nici rom. Preste acestea dn. E. pastreza pe **H**, pe unde nu'lu mai pune nimeni in limb'a romanésca, pentruca chiaru numele seu ilu scrie Heliade, apoi schola, thron, etc. Pre catu timpu nu ni se dau temeiri convingátore pentru acestea innoituri, suntemu constrinsi ale tiené totu numai de capritiuri cá si pe ale altora.

Intr'aceea anarchi'a ce domnesce la Bucuresci in ortografiá si gramatica este representata multu mai aprigu in scóle decatu in foile publice. Filologii se nu'si pregete a lua la mana gramatic'a ce se propune la S. Sava, cea dela scól'a militara a dlui prof. Circa si celea din seminarii, apoi atunci se'i vedu provocanduse la onórea de filologi. (Va urmá.)

Literariu. La tipografi'a archidiecezana din Blasiu se afla de vendiare cu pretiuri tare reduse in v. a. urmatórele carti bisericesci, de rogatiuni, scolari si scientifice, cu cirilice:

1. Bibli'a in crudo de 1 esempl. 21 fl. 2. Evangeli'a 5 fl. 4 cr. 3. Apostoleriu 3 fl. 36. 4. Liturgi'a 84 cr. 5. Mineiulu 11 fl. 67. 6. Triodulu 4 fl. 20. 7. Octoichulu celu mare 2 fl. 24. 8. Straniculu 1 fl. 68. 9. Catavasieriu 70 cr. 10. Psaltirea 84 cr. 11. Acathistu 54 cr. 12. Pentecostariu 36 cr. 13. Octoichulu micu 36 cr. 14. Orologiulu mare (ciasoslovu) 1 fl. 40. 15. Acathistu pre charthia ordin. 36 cr. 16. dto. (pre charthia velina) 50 cr. 17. Catechismulu mare 52 cr. Cu litere latine: 18. Aote si Fragmente edate de Timoteiu Ci-

pariu 1 fl. 28. 19. Crestomatia seu Analecta 1 fl. 28. 20. Elemente de filosofia 2 fl. 87. 21. Elemente de limb'a romana 92 cr. 22. Elemente de poetica 97 cr. 23. Gramatic'a latina partea II 1 fl. 18. 24. Scienti'a S. Scripture 1 fl. 8. 25. Cuventu de deschiderea asociatiunii 40 cr. 26. Istori'a biblica 37 cr. 27. Istori'a Ardélului pentru scólele poporali edata de profesorele Ioane Moldovanu brosiurata 30 cr. 28. Geografi'a Ardélului brosiurata 13 cr. 29. Fisic'a poporale edata de D. profesore Alecs. Micu 30 cr. 30. Aritmetic'a poporale edata de D. prof. Ioane Stoianu 15 cr.

Not'a. Se mai afla sub tipariu principiale de limb'a edate de catra Rds. D. canonicu Timoteiu Cipariu, in doue parti, si se afla gata de a se tipari Abecedariulu pentru scólele oomunali din archidieceza compusu acum de nou dupa metod'a nóua de Abecedaria de catra D. profesore Dr. Ioane Bobu. Pretiurile acestoru opuri se voru defige dupa esirea lor de sub tipariu. —

157—1866.

CONCURSU.

1—3

In comun'a baiésca Rosi'a, in comitatulu Albei inferióre in Transilvani'a, a devenitu statiunea de chirurgu vacanta.

Cu statiunea acésta e impreunatu unu salariu anualu in sum'a de 550 fl., una intertentiune de calu in sum'a de 120 fl., cuartiru naturalu, si dreptu de pensionare, dupa ordinatiunile pentru oficialii de statu sustatóre.

Doritorii de a primi acésta statiune, au a'si substerne cererile lor documentate, in care e a se arata si cunoscinti'a limbiloru patriotice — pe calea superioriloru sei — la directiunea fondului pisetalu in Abrudu, celu multu pana in 15 Novembre 1866.

Concurentii in cererile lor au a se dechiará, déca sunt resoluti a primi acésta statiune pe calea substitutiunii si pana la urmand'a denumire finala.

Abrudu in 18 Septembrie 1866.

Directiunea fondului Pisetalu.

12286—186.

1—3

Publicare de concursu.

Pre trei stipendia cate de 84 fl. v. a. — pre 6 de 63 fl. v. a. tóte din fundatiunea Ramontiana, — si 1 de 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea Bobiana, prin absolvarea respectiviloru, devenite curatu vacante. — Éra pentru 1 de 84 fl. v. a. alu rigorosantelui Elia Tului Chetianu, — pre 3 cate de 63 fl. v. a. alu rigorosantelui Adalbertu Dorgo — cancelistiloru Ioane Cepesiu si Candidu Albini, tóte patru din fundatiunea Ramontiana, — pre 1 de 120 fl. v. a. alu lui Augustinu Sanciali din fundatiunea Clainiana, — si pre 1 de 60 fl. v. a. alu lui Demetriu Todoru din fundatiunea Majoriana, pentru nesustenernea testimonialorlu scolastice pre anulu scolasticu trecut, recerute la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu, dechiarate de vacante, — prin acésta se escrie concursu.

Concurentii la acestea stipendia voru avé pana in 1 Novembre c. n. a. c. a'si susterne la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu concursesele sale, cu testimoniale necesarie providute, — de sene intielegunduse, ca amintitii stipendisti, numai pre calea concursului se voru sustené in preavutele stipendia, si numai la casulu acela, déca prin producandele testimoniale scolastice se voru destinge intre alti concurenti. —

Blasiu 22 Sept. 1866.

Ordinariatul Metropolitanu alu Albei Iulie greco-cat.

CONCURSU.

In comun'a Avrigu, scaunulu Sibiului statiunea notariala, cu carea este impreunata unu salariu anualu de 420 fl. v. a. si cuartiru naturalu, precum si alte accidentii legale, au devenitu vacanta, pentru acareu ocupare se deschide prin acésta concursu pana in 3/15 Octobre a. c. cu acelu apriatu adausu, ca dela concurentii se cere pre langa altele, cunoscinti'a temeinica in vorbire si in scrisóre a limbii romanesci.

Avrigu in 7/19 Sept. 1866.

2—3

Oficiulu comunale

In gróvere in faci'a aleiului se afla de inchiriatu o casa buna cu cinci inoaperi, trei pivnitie si gradina mare. Subscriulu se afla intrensele

Gerasimu calugarulu.